

Kohtuasi T-388/03

Deutsche Post AG ja DHL International

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Riigiabi – Otsus jätta vastuväited esitamata – Tühistamishagi – Õigus esitada hagi –
Vastuvõetavus – Tõsised raskused

Esimese Astme Kohtu otsus (teine koda), 10. veebruar 2009 II - 203

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Tühistamishagi – Füüsilised ja juriidilised isikud – Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid – Komisjoni otsus, millega tunnistatakse riigiabi ühisturuga kokkusobivaks ametlikku uurimismenetlust algatamata – Huvitatud isikute hagi EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses (EÜ artikli 88 lõiked 2 ja 3 ning artikli 230 neljas lõik)*

2. *Tühistamishagi – Füüsilised ja juriidilised isikud – Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid – Vastuvõetav hagi – Õigus tugineda kõikidele EÜ artikli 230 teises lõigus loetletud õigusvastasuse alustele*
(EÜ artikli 88 lõiked 2 ja 3 ning EÜ artikli 230 teine lõik)
3. *Riigiabi – Abiprojektid – Komisjonipoolne läbivaatamine – Esialgse uurimise etapp ja ametliku uurimismenetluse etapp – Abi kokkusobivus ühisturuga*
(EÜ artikli 88 lõiked 2 ja 3)
4. *Eelotsuse küsimused – Tõlgendamine – Tõlgendatavate kohtuotsuste ajaline mõju – Tagasiulatav jõud – Piirid – Õiguskindlus*
(EÜ artikli 87 lõige 1 ning EÜ artikkel 234)

1. Kui komisjon leiab EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametlikku uurimismenetlust algatamata sama artikli lõike 3 alusel vastu võetud otsusega, et abi on ühisturuga kokkusobiv, siis selle menetluse protsessuaalsed tagatised on kindlustatud vaid siis, kui õigustatud isikutel on võimalus vaidlustada otsus ühenduste kohtus.

Seevastu kui hageja vaidlustab abi hindamise otsuse põhjendatuse seisukohalt, siis ainuüksi asjaolu, et teda võib pidada asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, ei ole piisav, et tunnistada hagi vastuvõetavaks. Ta peab veel näitama, et ta on erilises olukorras 15. juuli 1963. aasta otsuse kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon tähenduses. Nii on see eelkõige juhul, kui vaidlustatud otsusega antud abi oleks oluliselt mõjutanud hageja seisundit turul.

Sel põhjusel on vastuvõetav tühistamishagi, mille EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes asjassepuutuv isik on sellise otsuse peale esitanud, tagamaks osutatud sättest tulenevate menetluslike õiguste kaitset.

Oluliseks mõjuks ei saa pidada vaid asjaolu, et kõnealusel otsusel võib olla teatav mõju asjaomasel turul esinevatele konkurentsuhetele ja et puudutatud äriühing teatud

määral konkureerib otsusest kasu saava ettevõtjaga.

vuse üle. Seevastu on vastuvõetavad kõik väited, millega soovitakse tõendada, et komisjon oleks pidanud algatama EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud menetluse.

(vt punktid 42, 44 ja 48)

(vt punktid 66 ja 67)

2. Kui hageja soovib kaitsta talle EÜ artikli 88 lõikega 2 antud menetluslikke õigusi, võib ta viidata ükskõik millisele EÜ artikli 230 teises lõigus mainitud põhjusele, kui ta taotleb vaidlustatud otsuse tühistamist ja lõpuks EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamist komisjoni poolt. Seevastu ei ole Esimese Astme Kohtu ülesanne selles abi komisjonipoolse uurimismenetluse staadiumis otsustada abi olemasolu või selle ühisturuga kokkusobivuse üle.

3. EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud ametlik uurimismenetlus on vältimatu, kui komisjonil on tõsiseid raskusi abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel. Tõsiste raskuste mõiste on laadilt objektiivne. Selliseid raskusi tuleb otsida nii vaidlustatud akti vastuvõtmise tingimustes kui ka selle sisus, tehes seda objektiivselt, võrreldes otsuse põhjendusi nende tõenditega, mis komisjonil olid siis, kui ta võttis seisukoha vaidlusaluse abi ühisturuga kokkusobivuse osas. EÜ artikli 88 lõike 3 raames teostatud esialgsele uurimisele võib seega tavapäraselt kuluva aja oluline ületamine koos teiste asjaoludega viia selleni, et tunnistatakse, et komisjonil olid olulised hindamisraskused, mis nõuavad EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse algatamist. Samuti viitab komisjoni uuri-

Seega tuleb vastuvõetamatusesse tõttu läbi vaatamata jätta väited, milles palutakse Esimese Astme Kohtul otsustada riigiabi olemasolu või selle ühisturuga kokkusobi-

mise ebapiisavus või puudulikkus esialgses uurimismenetluses tõsistele raskustele.

(vt punktid 88, 92, 94 ja 95)

4. Tõlgendus, mille Euroopa Kohus on ühenduse õigusnormile andnud, piirdub tõlgenduse tähenduse ja kohaldamisala selgitamise ja täpsustamisega, nii nagu seda oleks tulnud mõista ja kohaldada selle jõustumise hetkest alates. Sellest järeldub, et nõnda tõlgendatud õigusnormi saab ja peab kohaldama isegi õigussuhetele, mis tekkisid ja loodi enne asjaomast kohtuotsust, ja vaid erandjuhtudel võib Euroopa Kohus ühenduse õiguskorrale omast õiguskindluse üldpõhimõtet kohaldades piirata võimalust, kus kõik huvitatud isikud saavad toetuda mõnele tema tõlgendatud õigusnormile, et vaidlustada heausktselt loodud õigussuhted. Sellise piiranguga saab nõustuda üksnes taotletud tõlgenduse andnud kohtuotsuses. Neid kaalutlusi, mis tulenevad eeskätt siseriikliku kohtu kohustusest kohaldada ühenduse õigust, kohaldatakse *mutatis mutandis* ühenduse institutsioonidele, kui need omakorda peavad rakendama ühenduse õiguse sätteid, mida Euroopa Kohus on hiljem tõlgendanud.

Sellest järeldub, et kuna Euroopa Kohus ei piiranud ajaliselt oma 24. juuli 2003. aasta otsuse kohtuasjas C-280/00: Altmark ulatust, siis sellest tulenevad EÜ artikli 87 lõike 1 tõlgendamiskriteeriumid kohalduvad täielikult kohtuasja faktilistele ja õiguslikele sellistele asjaoludele, nagu need komisjonile olid enne nimetatud kohtuotsuse kuulutamist vastu võetud otsuse tegemise ajal esitatud.

Seega tuleb komisjoni otsus EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud ametlikku uurimismenetlust mitte algatada, mille ta võttis vastu ilma, et ta oleks läbi viinud uurimist, mis võimaldanuks tal kindlaks määrata, kas riigiettevõttele makstud hüvitise taseme kindlaksmääramisel võeti aluseks keskmise, avaliku teenuse osutamisele esitatud nõuete täitmiseks vajaliku hästi korraldatud juhtimise ja sobivate vahenditega varustatud ettevõtja selliste kulude analüüs, mis oleksid sel ettevõtjal tekkinud nimetatud kohustuste täitmisel, arvestades kohustuste täitmisega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit, tühistada.

(vt punktid 112–114 ja 119)